NEMZETI VÁLASZTÁSI IRODA

A Nemzeti Választási Iroda jogalkotási javaslatai

2026.

A)

Érdemi javaslatok

I. Anyagi jogi javaslat

1. Nemzetiségi képviselet

Az Emberi Jogok Európai Bírósága megállapította (Bakirdzi és E.C. Magyarország elleni ügye), hogy a nemzetiségi képviselők választásának szabályozása megsértette az Egyezmény Első Kiegészítő Jegyzőkönyve 3. cikkét önállóan, valamint az Egyezmény 14. cikkével együtt olvasva:

- a kedvezményes kvóta mértéke (nagyobb, mint a választópolgárok száma) lehetetlenné teszi a legtöbb nemzetiség képviseletét, ami a szavazatokat elértékteleníti,
- egyetlen zárt lista esetén a választás szabadsága nem érvényesül,
- a szavazás titkossága nem érvényesül (egyetlen zárt lista esetén).

A Velencei Bizottság (az Európa Tanács tanácsadó testülete) és az EBESZ/ODIHR az eljárási szabályok tekintetében az alábbi megállapítást tette:

- a nemzetiségi választópolgár a regisztráció alkalmával választ, hogy pártlistára vagy a nemzetiség listájára akar szavazni, ezért minél közelebb a szavazáshoz, lehetőleg a szavazás napján is dönthessen erről.

A 2026. évi általános országgyűlési választáson több, mint 70 ezer választópolgár – nemzetiségi regisztrációja miatt – nemzetiségi szavazóként volt regisztrálva. Mivel a mandátumszerzéshez szükséges kedvezményes kvótát egyik nemzetiség sem érte el, a választáson nemzetiségi választópolgárként ténylegesen részt vevő több, mint 40 ezer választópolgár listás szavazata bizonyos értelemben elveszett. Megjegyzendő, hogy a 13 nemzetiségből 11 nemzetiségnek elvileg sincs esélye elérni a kedvezményes kvótát, mert létszámuk a szükségesnél, azaz a kedvezményes mandátumszerzési küszöb eléréséhez szükséges számnál jóval alacsonyabb.
Sajnálatos kísérőjelensége volt a jelenlegi jogszabályi megoldásnak, hogy számos bejelentés és rendőrségi feljelentés született amiatt, mert ismeretlen személyek az érintettek tudta nélkül regisztráltattak választópolgárokat nemzetiségi választópolgárként.
Gyakran az is megtörtént, hogy a választópolgár a nemzetiségi regisztrációját – nem tudatosan – az országgyűlési választásra is kiterjesztette, vagy csak megfeledkezett korábbi regisztrációjáról, és – ha nem olvasta el az értesítőt, amelyen ez az információ szerepel – a szavazóhelyiségben szembesült azzal, hogy nem szavazhat pártlistára.
A fentiekre tekintettel a nemzetiségi választópolgárok választójogának biztosítása érdekében – a jogalkotó által tervezett választójogi reform keretében – szükséges a nemzetiségek parlamenti képviseletének felülvizsgálata.

II. Eljárási javaslatok

2. Elektronikus ügyintézési módok kiterjesztése

2.1. A jelölő szervezetek számára legyen kötelezettség, jelöltek számára lehetőség az elektronikus ügyintézés a választási eljárásban

A jelöltek, jelölő szervezetek jelenleg papír alapon, alapvetően személyes megjelenéssel, vagy elektronikus aláírással ellátott dokumentum e-mailben vagy e-papíron történő megküldésével intézhetik választási ügyeiket.
A kor követelményeinek és a szervezetek igényének megfelelően indokolt előírni a jelölő szervezetek, és lehetővé tenni a jelöltek számára a választási eljáráshoz kapcsolódó nyilatkozatok, kérelmek elektronikus űrlapon történő benyújtását (jelölő szervezet bejelentése, ajánlóív igénylése, jelölt és lista bejelentése, bizottsági delegáltak bejelentése stb.).
A jelöltek, jelölő szervezetek mellett a választási szervek számára is jelentős könnyítést jelentene az elektronikus ügyintézés kiterjesztése.

2.2. Elektronikus jelölt- és listaajánlás, népszavazási kezdeményezés elektronikus aláírása

A papír alapú ajánlásgyűjtéshez kapcsolódó visszaélések (a személyes adatok másolása más jelölt ívére, korábban vagy máshonnan megszerzett adatok jogosulatlan felhasználása) visszaszorítása, adott esetben megszüntetése fontos lépés lehet a választás tisztaságának biztosításához.
Javasoljuk, hogy a választópolgárok elsősorban elektronikus úton, a valasztas.hu oldalon, biztonságos személyazonosítást (DÁP vagy Ügyfélkapu+) követően elérhető űrlapon ajánlhassanak jelöltet vagy listát, és támogathassanak helyi vagy országos népszavazási kezdeményezést. Ezzel biztosítható, hogy a jelöltek, jelölő szervezetek – továbbá népszavazási kezdeményezés esetén annak szervezője – ne jussanak hozzá a választópolgárok személyes adataihoz (a másik oldalról nézve: az ajánlani szándékozó választópolgárnak ne kelljen a gyűjtő rendelkezésére bocsátania az adatait, ami sokakat visszatarthat az ajánlási jog gyakorlásától).
Mivel az ajánlás joga a választójog része, fontos a papír alapú ajánlóív megtartása is (hiszen nem mindenki rendelkezik DÁP-pal vagy Ügyfélkapu+ azonosítással), de a visszaélésekkel szembeni garanciális kiegészítésekkel:

- többes ajánlás eltörlése: csak az elsőként érvényesnek elfogadott ajánlás legyen érvényes,
- a kikérhető ívek számát maximalizálni szükséges (pl. a minimálisan szükséges ív másfélszerese).

2.3. A választási értesítő küldése az elektronikus tárhellyel rendelkező választópolgárok esetében kizárólag elektronikus úton történjen (akinek nincs tárhelye, annak továbbra is postán)

Jelenleg a választópolgárok tárhelyükre is és postán is megkapják a választási értesítőt. Szükségtelen azonban egy választópolgárnak több csatornán több értesítőt is küldeni, ezért javasoljuk, hogy postai úton csak azok kapjanak értesítőt, akik nem rendelkeznek tárhellyel. Így a kiküldés ideje is jelentősen lerövidül, és jelentős költségcsökkenés érhető el: az értesítők nyomdai és postaköltsége általános választáson mintegy 1,8 Mrd forint, amely összegnek mintegy kétharmada megtakarítható lenne).

2.4. A névjegyzéki kérelmek azonosítás nélküli benyújtásának megszüntetése

A névjegyzéki kérelmeket alapvetően csak azonosított módon (elektronikusan, személyesen vagy kézbesítési meghatalmazott útján) lehet benyújtani. Ez alól ma kivétel a magyarországi lakcímmel nem rendelkező választópolgárok regisztrációja és a mozgóurna igénylése, melyeket levélben és azonosítás nélküli elektronikus módon is be lehet nyújtani. Ez azonban nem zárja ki a kérelem más nevében történő beadását.
Javasoljuk, hogy regisztrációs és mozgóurna iránti kérelmet is csak az általános szabályok szerint, a kérelmező egyértelmű azonosítását lehetővé tevő módon lehessen online benyújtani, természetesen a személyesen és meghatalmazott útján történő ügyintézés lehetőségét is megtartva.

3. Választási szervek

3.1. Országgyűlési egyéni választókerületi (OEVK) székhelyeken ne működjön párhuzamosan országgyűlési egyéni választókerületi választási bizottság (OEVB) és helyi választási bizottság (HVB) is / országgyűlési egyéni választókerületi választási iroda (OEVI) és helyi választási iroda (HVI) is

Az országgyűlési egyéni választókerületi székhely településeken jelenleg működik helyi választási bizottság és országgyűlési egyéni választókerületi választási bizottság is, ami néhány esetben problémát okoz:

- kisebb székhelytelepüléseken gondot jelent a megfelelően kvalifikált tagok megtalálása (emiatt teszi lehetővé a hatályos szabályozás, hogy ugyanazon személy egyidejűleg az OEVB és a HVB tagja is legyen),
- a két testület bizonyos ügyekben jogorvoslati kapcsolatban áll egymással.

Ezért javasoljuk, hogy az OEVK-székhely településeken az OEVB lássa el a HVB-feladatait is, és e településeken ne válasszanak HVB-t.
Emellett javasoljuk, hogy ha egy település több OEVK-nak is székhelye, akkor egy testület lássa el valamennyi OEVK-ra vonatkozóan a hatáskört, nem indokolt külön-külön OEVB-ket választani.
Az OEVK-székhely településeken a bizottságok mellett működő választási irodák (helyi választási iroda és országgyűlési egyéni választókerületi választási iroda) jelenleg a gyakorlatban nem válnak szét, ugyanazon szervezetet jelöli a két megnevezés, ezért indokolt ezek jogszabályi összevonása is.

3.2. Egyes adminisztratív hatáskörök áthelyezése a választási bizottságoktól a választási irodához

A választási bizottságokat jelenleg több olyan adminisztratív/technikai feladat is terheli, amelyek ellátása nem igényli a bizottsági jogállásból fakadó garanciális jelleget. Javasoljuk, hogy az alábbi feladatok választási irodai hatáskörbe kerüljenek át (a jogorvoslati lehetőség megőrzése mellett):

- bizottsági delegálás fogadása,
- a külképviseleten és átjelentkezéssel leadott szavazatok megszámlálását végző szavazókör kijelölése [a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI törvény (a továbbiakban: Ve.) 292. §-a],
- külképviseleti, levélszavazási és újraszámlálási megfigyelő nyilvántartásba vétele, emellett eskütétel se legyen szükséges a megfigyelők számára,
- politikai reklámidő felosztása,
- jelölő szervezet nyilvántartásba vétele,
- jelölt/lista nyilvántartásba vétele,
- ajánlóív leadásának elmulasztása miatti bírság kiszabása.

3.3. Az OEVB-tagok választása az általános választást megelőző évben történjen

A hatályos szabályok szerint az országgyűlési választás kitűzése után, legkésőbb a szavazást megelőző 42. napon kell megválasztani az országgyűlési egyéni választókerületi választási bizottságok tagjait.
Az országgyűlési választás kitűzését követően azonban már ezen időpontot megelőzően is bizottsági döntésekre lehet szükség. E döntéseket az előző választásra választott OEVB általában meg tudja hozni, de pl. OEVK-határok változása esetén az illetékességi terület megállapítása nem lehetséges.
Ezért javasoljuk, hogy – a helyi választási bizottságoknál alkalmazott megoldáshoz hasonlóan – az általános választás kitűzését megelőzően, az előző év október-novemberében kerüljön sor az OEVB-k tagjainak megválasztására.

3.4. NVB delegáltak szavazati jogának visszaállítása

A Ve. 2022. évi módosítása megfosztotta a Nemzeti Választási Bizottság (a továbbiakban: NVB) listaállítás alapján delegált tagjait a szavazati jogtól [lásd: Ve. 27. § (2)-(3) bekezdései, valamint 45.

§ (5) bekezdés]. A tagok közötti különbségtétel indokolatlan, ezért javasoljuk e tagok szavazati jogának visszaállítását.

4. Jelöltállítás

4.1. Az ajánlóív kiadása ne szombaton legyen

A hatályos szabályozás szerint az ajánlóíveket legkorábban a szavazást megelőző 50. napon lehet felvenni. E rendelkezés összefügg azzal, hogy a Ve. szerint – papíron legalábbis – a választási kampány is a szavazás napját megelőző 50. napon indul.
A -50. nap szükségszerűen szombatra esik, ami a választási irodáktól indokolatlanul elvesz egy pihenőnapot a választási időszakban. Ráadásul a kampány valójában nem 50 napig tart. Ezért javasoljuk az ajánlóívek kiadását a szavazást megelőző 51. napra, péntekre előre hozni.

4.2. A jelölt- és listabejelentés határidőinek egységesítése

Az egyéni jelölteket az országgyűlési választásokon a -37. napig (péntek), az önkormányzati választásokon a -34. napig (hétfő) kell bejelenteni. A listákat az országgyűlési választásokon a -36. napig (szombat), az önkormányzati választásokon a -33. napig (kedd), az európai parlamenti választásokon a -37. napig (péntek) kell bejelenteni.
A különböző határidők – különösen azonos napon tartott különböző típusú választások során – zavaróak a jelöltek és jelölő szervezetek számára, ezért javasoljuk a határidők egységesítését.

4.3. A jelölő szervezetek logója és rövidített neve a jogi személyek nyilvántartásának része legyen

Javasoljuk, hogy a civil szervezetek (jogi személyek) nyilvántartása egészüljön ki a szervezet jelképével (logó), és a választási eljárásban (a szavazólapon és a valasztas.hu honlapon) csak a bírósági nyilvántartás szerinti jelkép legyen feltüntethető. A javaslat indoka, hogy a választási szervek nem rendelkeznek a jelkép egyediségének és megfelelőségének vizsgálatához szükséges feltételekkel. A döntést 4 napon belül kell meghoznia a választási bizottságnak arról, hogy a benyújtott jelkép más szervezet által használt jelképhez hasonlít-e vagy azonos-e, ezzel szemben a bírósági eljárásban hosszabb határidő áll rendelkezésre ezen kérdések elbírálására, így a jelképek nyilvántartásba vétele könnyebben megvalósítható.
A választási eljárásban visszatérő problémaként merül fel a jelölő szervezet rövidített nevének használata is. A választási honlapon a szervezetek alapvetően a rövidített nevükön jelennek meg, de ez esetben is probléma lehet az azonosság vagy a visszaélésszerű hasonlóság. A rövidített nevek esetében is javasoljuk, hogy csak a bírósági nyilvántartásban regisztrált rövidítés legyen használható a választási eljárásban.

5. Kampány

5.1. A politikai reklámtevékenység átláthatóságáról és célzott folytatásáról szóló EU rendelet végrehajtása

Az Európai Parlament és a Tanács 2024. március 13-i (EU) 2024/900 rendelete a politikai reklámtevékenység átláthatóságáról és célzott folytatásáról jelentős mértékben elősegíti a politikai kampányok tisztaságát. Javasoljuk, hogy Magyarország az illetékes hatóság kijelölésével – amelyre a többi tagállam gyakorlatát, valamint a hatáskörök jellegét figyelembe véve a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóságot (NMHH) javasoljuk –, a szankciók megállapításával, továbbá a jelenlegi kampányszabályozás harmonizálásával tegyen eleget a rendeletből fakadó kötelezettségeinek.

5.2. Határidő megállapítása plakátelhelyezés engedélyezésére

Az Alkotmánybíróság (a továbbiakban: AB) 27/2019. (X. 22.) AB határozatával mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenességet állapított meg, mivel a Ve. 144. § (4) bekezdése a nemzeti vagyon körébe tartozó tulajdon esetén is egyoldalúan a tulajdonhoz való jog védelmét garantálja; nem biztosítja ezzel együtt azonban azt, hogy a választási plakát elhelyezését, s ezáltal a véleménynyilvánításhoz való alapvető jog érvényesülését korlátozni a közérdek szolgálatára

kötelezett nemzeti vagyonba tartozó dolog vagyonkezelője csak indokoltan és arányos módon legyen jogosult.
A jogalkotási hiányt mindenekelőtt azért kell pótolni, hogy a választásokon részt vevő jelöltek, jelölő szervezetek és más érdekeltek bármiféle különbségtétel nélkül vehessenek részt a választási kampányban, mint a közügyek szabad vitatásának a választójog szabályai körébe vont megnyilvánulásában.

5.3. Gyermekek adatainak felhasználási tilalma a kampányban

Az Alkotmánybíróság – a Kúriával egyetértőleg – megállapította, hogy a választási kampány a politikai kultúrát is figyelembe véve fokozott veszélynek teheti ki a gyermekeket. Erre figyelemmel javasoljuk annak jogszabályi rögzítését, hogy a választási kampányban a jelölt, jelölő szervezet 16. életévét be nem töltött személy személyes adatát – ideértve képmását is – nem használhatja.

6. Távollévők szavazása

A szavazás napján lakóhelyüktől távol lévő, valamint a magyarországi lakcímmel nem rendelkező választópolgárok szavazása módjának áttekintését javasoljuk. Eldöntendő kérdések:

6.1. Előidejű szavazás bevezetése

A szavazást megelőző időszakban (pl. előző hét vasárnaptól a szavazást megelőző csütörtökig) bármely választópolgár – aki kéri ezt a lehetőséget – adhassa le szavazatát a lakóhelye szerinti helyi választási irodában. Részben kiválthatja, illetve csökkentheti az átjelentkezéssel, külképviseleten, mozgóurnával szavazók számát.

6.2. Szavazás külföldön

Javasoljuk, hogy minden külföldön tartózkodó választópolgár ugyanolyan módon szavazhasson. A külföldön történő szavazásra két módot látunk:
1) levélben,
2) külképviseleten.

Elképzelhető a két szavazási mód együttes alkalmazása is, azaz a választópolgár a választása szerint vagy levélben, vagy külképviseleten adhassa le a szavazatát.
A külképviseleti szavazás hátránya, hogy a külképviseletek megközelítése sokszor nehézkes a választópolgárok számára, míg a választási igazgatás oldalán az emberi erőforrás nehezen biztosítható (már jelenleg is, a szavazóhelyek számának esetleges növelése esetén pedig különösen), a személyzet és a szavazatok utaztatása rendkívül költséges.
A levélszavazás folyamata (ki és hogyan tölti ki a szavazólapot) – természeténél fogva – kevésbé ellenőrizhető, mint a személyes szavazás. A közbizalom erősítése érdekében az eljárási szabályok szigorításával további garanciális elemek beépítése javasolt. A névjegyzék naprakészségének biztosítása érdekében a 10 éves regisztrációs periódus helyett rövidebb, például 5 éves vagy akár választásonként újbóli regisztráció bevezetése lehet indokolt.

6.3. Távollévők szavazása belföldön

A szavazás napján lakóhelyüktől távol, de belföldön tartózkodó választópolgárok szavazása történhet
1) átjelentkezéssel, a hatályos szabályok szerint,
2) levélben.

A hazai levélben szavazással kapcsolatban aggályként merül fel, hogy nem garantálható a szavazás önkéntességének és titkosságának érvényesülése, szavazatvásárlás, befolyásolás terepévé válhat az intézmény, ezért ennek bevezetését átgondolandónak tartjuk.

7. Helyi népszavazás eljárási szabályainak az országos népszavazáshoz igazítása

A helyi népszavazás kezdeményezésére irányadó szabályozás (pl. a párhuzamossági moratórium, az aláírásgyűjtő ív tartalma és kezelése, párhuzamos kezdeményezés esetén az elsőbbségi szabályok,

jogorvoslati eljárás stb.) nem követte az országos népszavazási normarendszer fejlődését, ezért javasoljuk a két népszavazási forma jogi szabályozásának harmonizációját.

8. A lakóhely fogalmának visszaállítása

Különösen az önkormányzati választásokon problémát jelent a szavazás céljából a településre beköltöztetett, a választás eredményét ilyen módon csalárdul befolyásoló szavazók tevékenysége.
A polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény (a továbbiakban: Nytv.) 2021. évi módosítása óta a polgár lakóhelye nem a lakóhelyet jelenti, hanem „*annak a lakásnak vagy szállásnak (a továbbiakban együtt: lakás) a címe, amely a polgár állammal, továbbá a természetes és jogi személyekkel, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetekkel való hivatalos kapcsolattartása, valamint lakóhelyhez kötött jogai és kötelezettségei megalapozásául szolgál*”.
A lakóhelyfogalom megváltoztatása alapvetően befolyásolja a választójog gyakorlását, mivel a választójogot, illetve a szavazás helyét alapvetően a lakóhely határozza meg. A szavazás céljából történő fiktív bejelentkezések felderítését, bizonyítását nehezíti az Nytv. hatályos szabályozása, ezért indokolt a korábbi rendelkezések visszahozása.
A lakcímszolgáltatást nyújtó cégek tevékenysége kiszámíthatatlanná teszi a választókerületek és a szavazókörök kialakítását, továbbá a szavazás lebonyolítását, hiszen papíron (azaz a nyilvántartásokban) egy címen több ezer választópolgár is megjelenhet, akik azonban ténylegesen nem tartoznak a bejelentett lakóhelyük szerinti választói közösséghez.

9. Az országgyűlési egyéni választókerületek megállapítása

Az országgyűlési egyéni választókerületek határainak kialakítása – megfelelő eljárási garanciák híján – magában hordozza a politikai szempontok érvényesítését, sőt akár elsődlegességét. Mind az AB döntései, mind az Európa Tanács Velencei Bizottsága által kidolgozott dokumentum (Code of Good Practice in Electoral Matters) hangsúlyozza a választókerületek kialakításának és módosításának folyamatában a pártatlanság fontosságát.
A pártatlanság érvényesítése érdekében javasoljuk, hogy az országgyűlési egyéni választókerületek módosítására – a törvényi feltételek fennállása esetén – a Nemzeti Választási Iroda (a továbbiakban: NVI) tegyen javaslatot az Országgyűlésnek. A módosítás határidejére természetesen a jelenleg Vjt.-ben szereplő határidő legyen irányadó: az országgyűlési képviselők általános választását megelőző év első napja és az országgyűlési képviselők általános választásának napja közötti időben – az Országgyűlés feloszlása vagy feloszlatása miatti választás kivételével – nem kerülhet sor a választókerületek módosítására.

10. Az Országgyűlés alakuló ülése megtartásának határidejét a választás eredményének jogerőre emelkedésétől számítsuk (ne a szavazás napjától)

A választási eredmény megállapításához szükséges eljárási cselekmények, a jogorvoslatok, az esetleges alkotmánybírósági eljárások, adott esetben a szavazás megismételtetésének időigénye miatt az alakuló ülés megtartásának a szavazás napjához mért 30 napos határideje nem minden esetben tartható. Amennyiben az AB a Kúria jogerős döntését megsemmisíti, az Alaptörvény által biztosított időablak nem elegendő arra, hogy a Kúria ismét döntést hozzon. A választási eredmény jogerejének beállása mindvégig annak függvénye, hogy sor került-e alkotmányjogi panasz benyújtására, és ha igen, arról döntött-e már az Alkotmánybíróság.
Ezért javasoljuk az alakuló ülés megtartásának határidejét a szavazás napja helyett a választás eredményének jogerőre emelkedéséhez kötni.

11. Hazai megfigyelők

A nemzetközi megfigyelő missziók állandó kritikája, hogy a magyar szabályozás nem felel meg az EBESZ Koppenhágai Dokumentumban (8. pont) és a Velencei Bizottság Code of Good Practice in Electoral Matters dokumentumában (3.2. pont) foglalt, a hazai megfigyelők részvételét biztosító előírásainak. Ezért javasoljuk, hogy az NVI által nyilvántartásba vett olyan egyesületek, amelyek

nyilvántartásban szereplő céljai között szerepel a választások megfigyelése, hazai megfigyelőket bízhassanak meg a szavazás és a választási eljárás törvényességének ellenőrzésére.

12. NVI szabályozási hatásköre

A Ve. az igazságügyi miniszter számára ad felhatalmazást a választásokkal kapcsolatos rendeleti szintű jogalkotásra: pl. a törvényben foglalt határidők konkrét naptári napokra való megállapítása, nyomtatványminták meghatározása, választási irodák feladatainak konkretizálása az adott választásra, az újságírói minőség igazolására alkalmas iratok meghatározása. Javasoljuk, hogy a miniszter helyett – aki sokszor maga is jelöltként érintett a választási eljárásban – az NVI kapjon felhatalmazást ezen adminisztratív jellegű szabályozási feladat ellátására.

13. Választás nélküli mandátumszerzés, amennyiben csak egy jelölt van

Gyakran előfordul, hogy egy-egy választáson csak egy jelölt indul. A szavazás megtartása ebben az esetben egy teljesen formális aktus, amelynek gyakorlati jelentősége nincs, hiszen egy szavazat is elegendő a jelölt megválasztásához. Ugyanez a helyzet a listás választásokon is, továbbá az egyéni listás választáson, ha a jelöltek száma nem haladja meg a megválasztható képviselők számát.
A 2024. évi általános önkormányzati választásokon 860 polgármester-választást, 175 egyéni listás választást és 797 települési nemzetiségi választást (összesen 1832 esetben), az azóta eltelt időszakban pedig 19 időközi választást kellett tét nélkül megtartani.
Ezért javasoljuk, hogy a fenti esetekben ne legyen szükség a szavazás lebonyolítására, hanem a jelölt a szavazás megtartása nélkül szerezze meg a mandátumot. A szavazás elmaradása az igazgatási előnyök mellett jelentős költségcsökkenést is eredményezne.
Hasonló szabályozást alkalmaznak Izlandon az elnökválasztáson és az önkormányzati választásokon, Írországban az elnökválasztáson, Finnországban az elnökválasztáson és az önkormányzati választáson, Nagy-Britanniában az önkormányzati választáson.

B)

Egyéb javaslatok

A választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvénnyel kapcsolatos javaslatok

14. Általános rendelkezések

14.1. Közös eljárás szabályainak alkalmazása

A Ve. és a népszavazás kezdeményezéséről, az európai polgári kezdeményezésről, valamint a népszavazási eljárásról szóló 2013. évi CCXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) hatályos szabályozása szerint csak két (vagy több) általános választás / országos népszavazás azonos napon való megtartása esetén lehet a közös eljárás szabályait alkalmazni. Indokolt az időközi választásokra, helyi népszavazásokra is kiterjeszteni a közös eljárásból adódó lehetőségeket.
A közös eljárásban lebonyolított választások esetén – a költséghatékonyság érdekében – dologi és ellátási jogcímenként csak egy normatíváit lehessen alkalmazni, és a személyi normatívát is csökkentett mértékben lehessen igénybe venni a második és további választások tekintetében.
Javasoljuk továbbá, hogy ha az állami költségvetésből finanszírozott és a helyi önkormányzat által finanszírozott választásokat vagy népszavazásokat közös eljárásban tartanak, akkor a helyi önkormányzat költségvetéséből csak a többletköltségeket kelljen fizetni.

14.2. Nemzetközi megfigyelők körének szabályozása

A nemzetközi megfigyelőként eljárásra jogosultak körét – állam, kormányközi szervezet, nemzetközi nem kormányzati szervezet mellett – a 2005. október 27-én az Egyesült Nemzeteknél, New York-ban elfogadott nemzetközi választási megfigyelés alapelveiről szóló nyilatkozat és a nemzetközi választási megfigyelők magatartási kódexéhez csatlakozó egyéb szervezetek körében indokolt meghatározni.

14.3. Eljárási megfigyelők

A Ve. jelenleg a külképviseleti megfigyelőket, a levélszavazat leadását ellenőrző megfigyelőket, a levélszavazatok ellenőrzését és megszámlálását ellenőrző megfigyelőket, az újraszámlálást ellenőrző megfigyelőket és a nemzetiségi megfigyelőket nevesíti. Javasoljuk a megfigyelőkre vonatkozó, jelenleg széttagolt szabályozás egységesítését, továbbá az újraszámlálást ellenőrző megfigyelőkre vonatkozó eljárási cselekmények (pl.: bejelentési határidejük, jogosultságaik stb.) kodifikálását.

14.4. Hatósági bizonyítvány

A Ve. 13/F. § (1) bekezdése kifejezetten „döntésként” (határozat/végzés), azon belül a c)–d) pont esetében hatósági bizonyítványként minősíti a névjegyzékkel kapcsolatos eljárás eredményét.
A hatósági bizonyítvány kiállítása azonban nem döntés, ezért a hatósági bizonyítvány tekintetében a szabályozás módosítása szükséges.

14.5. Határidő áthelyezése esetén is biztosítani kell azok egységességét

Ha egy határnap munkaszüneti napra esik, akkor az igazságügy-miniszter, illetve az időközi választást kitűző választási bizottság az azt megelőző vagy követő munkanapra teszi át a konkrét határnapot. Az egy napon lebonyolítandó választások esetében azonban (pl. országgyűlési választás napján tartott időközi önkormányzati választás) előfordulhat, hogy különböző napokra konkretizálják ugyanazon határnapokat. Ennek elkerülése érdekében harmonizálni indokolt az IM rendeletben és a bizottsági határozatokban munkaszüneti nap miatt áthelyezett határidőket akként, hogy az időközi választási eljárásban áthelyezett hatásnapoknak az IM rendelethez kell igazodnia, vagy annak megfelelően kell a bizottsági határozat módosítását elvégezni.

14.6. Egyes eljárási határidők előrébb hozása

Szükséges áttekinteni a választási eljárási határidőket annak érdekében, hogy a jelöltajánlásra és -bejelentésre korábban sor kerülhessen, így a levélszavazási iratcsomagokat előbb ki lehessen küldeni, és azok nagyobb biztonsággal érkezhessenek vissza a szavazás napjáig.

14.7. Időközi önkormányzati választás kitűzése feloszlás miatt

Előfordul, hogy az időközi választás kitűzése és a képviselők megválasztása után derül ki, hogy a képviselő-testület feloszlása jogsértő volt. Ezért javasoljuk, hogy a képviselő-testület, közgyűlés feloszlásának kimondása miatti időközi választás kitűzésével meg kelljen várni, amíg a Kormányhivatal törvényességi felügyeleti eljárás keretében megállapítja a döntés jogszerűségét, illetve a közigazgatási perben született döntés jogerőssé válását.

14.8. A szavazás megismételtetése

A Kúria döntésére nyitva álló határidő megnövelése miatt a jogorvoslati határidők túlfuthatnak a szavazás megismétlésére jelenleg rendelkezésre álló, a szavazást követő 30. napon. Ezért javasoljuk az ismételt szavazásnak az ismétlést elrendelő határozat jogerőre emelkedésétől számított 8. és 21. nap közötti napra történő kitűzését. Ebbe az időintervallumba két vasárnap esik bele, így akkor is kitűzhető a szavazás, ha valamelyik vasárnap munkaszüneti napra esne.

14.9. A szavazási iratok megsemmisítése

A szavazási iratok megsemmisítésére ne egy konkrét napot határozzon meg a Ve., hanem egy 5 napos intervallum álljon rendelkezésre ezen feladat elvégzésére.

15. Választási szervek

15.1. Az egyes választásokon működő választási bizottságok felsorolásának törlése

A hatályos szabályozás keretében – mivel az általános részben megállapított feladatok és a különös részi bizottsági felsorolás együttes alkalmazása nem mindig egyértelmű – sokszor gondot okoz, hogy az egyes választástípusokban mely választási bizottságok járnak el adott ügyekben.
Ezért a Ve. különös részéből az egyes választásoknál célszerű kivenni annak felsorolását, hogy milyen választási bizottságok működnek, helyette elegendő az adott választástípushoz speciálisan tartozó hatáskörök címzettjeit megállapítani.

15.2. Delegáltak bejelentése OEVI-nél

A szavazatszámláló bizottság (SZSZB) tagjait a Ve. hatályos szabályozása szerint nemcsak az illetékes HVI-nél, hanem az OEVI-nél is be lehet jelenteni. A jelenlegi papír alapú ügyéntézésnél azonban a delegáltak adatainak adatvédelmi szempontoknak megfelelő továbbítása a HVI-k felé nem megoldott.
Ezért – amennyiben az elektronikus ügyintézés e tekintetben nem valósul meg – javasoljuk az OEVI-nél történő bejelentés esetében előírni azt, hogy településenként külön-külön dokumentumban kell megtenni a bejelentést.

15.3. SZSZB delegálás visszautasításának határideje

A Ve. 32. § (3) bekezdésében – a 31. § (2) bekezdéséhez hasonlóan – meg kellene határozni, hogy a HVI vezetője az elutasításról haladéktalanul dönt.

15.4. Delegált bizottsági tagok eskütétele

Javasoljuk, hogy az OEVB, HVB, SZSZB tagjai az illetékes választási iroda vezetője előtt tehessenek esküt, ne a polgármester vagy a főpolgármester előtt. Az önkormányzati választások időszakában előfordul, hogy az esküt kivevő polgármester is jelöltként indul, de egyéb választások

esetén is, a delegáltak személyének folyamatos változása miatt az eskütétel időpontja is rugalmasabban kezelhető a választási iroda vezetője előtti eskütétel esetében.

15.5. Delegált tagok cserélése

A szavazatszámláló bizottságok tagjainak megfelelő felkészítése és az időben történő eskütétel érdekében indokolt lenne szabályozni a delegált bizottsági tagok cserélését, az SZSZB esetében a szavazást megelőző második nap (péntek) 16 órás határidővel.

15.6. SZSZB tagjának összeférhetetlensége

A Ve. 18. § (2a) bekezdése alapján a szavazatszámláló bizottságnak az a választott tagja, akivel szemben a (2) bekezdés b) vagy c) pontja szerinti összeférhetetlenség egy adott választáson fennáll, a szavazatszámláló bizottság munkájában azon a választáson nem vehet részt. A hivatkozott szakasz alapján irányadó 18. § (2) bekezdés c) pontja alapján választási bizottság választott tagja nem lehet a választókerületben induló jelölt hozzátartozója.
A hozzátartozói minőség és az ahhoz tartozó összeférhetetlenségi szabály az országgyűlési választáson, az országos pártlistán szereplő jelöltek tekintetében jogértelmezési dilemmát vet fel. A mögöttes jogalkotói szándék a szabályozásból kikövetkeztethető, azaz választott SZSZB tagként senki ne számoljon és hozzon döntést a saját hozzátartozója mint jelölt szavazatai ügyében. Ugyanakkor az országos listás választás tekintetében - ellenben az Európai Parlament tagjainak választásával - a választókerület fogalmát a törvény nem definiálja, így a hatályos választási joganyag nem ad arra egyértelmű választ, hogy ebben az esetben mi tekinthető választókerületnek vagy az összeférhetetlenségi szabályt alkalmazni kell-e listás jelöltek kapcsán.
Mindezek alapján javasolt a Ve. vagy a Vjt. jogalkotói megfontolás szerinti módosítása: azaz vagy kerüljön rögzítésre, hogy az országos listás választáson az ország egy választókerületet alkot, vagy a Ve. akként kiegészítésre, miszerint az országos listán való jelöltség nem releváns ok a választott tag az összeférhetetlenségének értékelése során.

15.7. Egy szavazókörös településen a HVB kiegészítése

A Ve. a szavazás gördülékeny lebonyolítása érdekében bizonyos esetekben (ha a mozgóurnát több, mint 40-en kérik, vagy a választópolgárok száma meghaladja az 1500-at) lehetővé teszi az SZSZB kiegészítését további választott tagokkal.
Javasoljuk, hogy ez a lehetőség az egy szavazókörös településeken is – ahol a szavazást nem SZSZB, hanem a helyi választási bizottság bonyolítja le – álljon rendelkezésre.

15.8. A választási iroda vezetője döntésének közzététele

A hatályos szabályok csak az NVI számára írják elő a betöltetlen irodavezetői tisztségre történő kinevezés közzétételét. A választások transzparenciájának érvényesítése megköveteli, hogy a nyilvánosságra-hozatali kötelezettség a területi választási iroda (TVI) vezetőjének hasonló tárgyú döntésére is kiterjedjen.

15.9. A választási irodai és bizottsági tagok nyilvántartása

A Ve. előírása szerint a választási iroda a tagjairól nyilvántartást vezet (67. § (1) bek.). A választási bizottság tagjainak és póttagjainak nevét, valamint a választási bizottság elérhetőségeit a helyben szokásos módon nyilvánosságra kell hozni (25. § (4) bek.). Mind a választási bizottsági tagság, mind a választási irodai tagság tekintetében több összeférhetetlenségi eset merül fel a választási eljárásban.
A fentiek alapján indokolt egy egységes nyilvántartás létrehozása, amelyet az NVI vezet a választási irodák adatrögzítése alapján.

15.10. Bizottsági tag távolléti díjának igénylése

A távolléti díj igénylésével kapcsolatos tapasztalat, hogy az igényléshez rendelkezésre álló 5 nap beérkezési határidő túl rövid a munkáltatók számára, így indokolt a határidő meghosszabbítása 10 napra.

15.11. Döntés kijavítása

A Ve. 50. § (1) bekezdése szerinti, a határozatokra vonatkozó kijavítási lehetőséget javasolt a jegyzőkönyvbe foglalt döntésre is kiterjeszteni.

15.12. Választási irodák jogállása

a) A választási iroda speciális választási szerv: nem jogi személy, ugyanakkor gyakorlatilag kötelezettséget vállalhat, költségvetési támogatást kap, de nincs saját számlája, tagjai vannak, akiknek nem foglalkoztatója. Vezetője a jegyző, jogilag azonban tisztázatlan a kapcsolata a polgármesteri hivatallal (pl. a költségvetési támogatás a polgármesteri hivatal számlájára érkezik).
A jelenlegi gyakorlathoz igazodva a polgármesteri hivatal nevesítése indokolt a választási irodai feladatok ellátásában

- a jegyző feladata legyen a választási iroda létrehozása a polgármesteri hivatalon belül vagy
- a választási iroda a feladatait a polgármesteri hivatal útján látja el.

b) Rendezni szükséges a választási irodák tagjainak jogállását is, ők ebben a minőségben a választási igazgatás alá tartoznak, biztosítási jogviszonyukat is rendezni szükséges.

c) Az NVI tagjainak jogállása speciális jogállás – már most is szigorú korlátozások vonatkoznak rájuk (pl. nem lehet más kereső tevékenységük) azonban a pártatlanság érvényesülése mellett annak látszatát is biztosítani szükséges (pl. politikai gyűlésen ne vehessenek részt, social media használatának szabályozása). A más köztisztviselőkhöz képest szigorúbb követelmények egyidejűleg magasabb illetményt indokolnak.

d) Az általános választások időszakában az NVI a feladatait csak nagyobb számú külsős, megbízásos munkatárs bevonásával tudja ellátni, ennek jogi alapja azonban nem jelenik meg törvényi szinten. Ezért indokolt az ideiglenes választási irodai tagok nevesítése, választási irodai kötelezettségekkel, eskü/fogadalomtétellel, összeférhetetlenségi szabályokkal, valamilyen megbízási jogviszony keretében.

15.13. A választási irodák tagjainak díjazása

A választásokkal kapcsolatos pénzügyi folyamatok felülvizsgálata során a HVI, OEVI, TVI és a külképviseleti választási irodai (KÜVI) tagok személyi juttatásainak eltérő módon történtő kifizetése miatt szükségesnek látjuk az irodatagok – és esetlegesen a bizottsági tagok - jogállásának, jogviszonyának tisztázását, definiálását a Ve.-ben. Az irodatagok jogviszonyára vonatkozóan az egyes ágazati törvények nem nyújtanak iránymutatást.
A választási iroda tagjának megbízása (Ve. 67. §) nem polgárjogi aktus, hanem kijelölés vagy kinevezés. A választási iroda közfeladatot ellátó szerv, feladatait a Ve. határozza meg. A juttatások és felelősségi körök sajátos közjogi jogviszonyra épülnek, a HVI, OEVI, TVI és KÜVI tagjai megbízólevél alapján, közjogi kötelezettségként látják el feladataikat. A választási irodatag választási feladatai nem az alapjogviszonyának a részei, nem annak célfeladata, hanem attól teljesen elkülönülő államigazgatási tevékenység. Így az irodatag nem az őt egyébként foglalkoztató szerv feladatát látja el, hanem a választási szervek feladatait, amelyek a Ve.-ből közvetlenül erednek, és nem a saját munkaköri leírásának részei.

A választási irodai munka:

- időben szakaszos, sokszor nem folyamatos munkavégzés,
- nem a munkáltatói szervezetbe tagozódik,
- nem alapjogviszonyból ered,

- nem munkáltatói alá-fölérendeltség alapján működik,
- normatív díjazású, nem rendszeres, nem munkabér jellegű elszámolás.

Ha a tevékenység nem a saját szervezet feladatkörébe tartozik, azt nem lehet az alapjogviszony elemének értelmezni, ezért ez nem többletfeladat, nem közszolgálati jogviszonyból levezetett többletkötelezettség, hanem választási célú, külön erre a feladatra létrejött közjogi jogviszony. A tevékenység sajátosságai is egy önálló, speciális jogviszony irányába mutatnak.

A bizottságok [SZSZB, HVB, OEVB, területi választási bizottság (TVB)] szintén választási feladatokat látnak el, tiszteletdíj illeti meg őket. Az irodatagra vonatkozó és a választási irodai munka ismérvei a bizottsági tagok vonatkozásában is azonosak. Az NVB esetében a tiszteletdíj-kifizetés rendszeres (havi rendszerességű).

Ha ezt a speciális közjogi jogviszonyt a Ve. definiálná, akkor lehetne eldönteni, hogy adó- és járulékvonzata tekintetében – az egységes jogalkalmazás érdekében – az Szja tv. és a Tbj. milyen irányú módosítása szükséges.

Jelenleg a HVI, OEVI és TVI tagja
- lehet a polgármesteri hivatal saját alkalmazottja, akinél a személyi juttatás adó- és járulékköteles, csakúgy, mint a havi bére.
- lehet más munkáltató által foglalkoztatott, megbízólevéllel megbízott tag, akinek a választási feladatok ellátásáért kapott személyi juttatása az Szja tv. szerint önálló tevékenységből származó jövedelemnek számít, ennek megfelelően a 10 %-os költséghányad alkalmazható, és a személyi juttatás 90 %-a képezi az Szja- és Tb-fizetési kötelezettség alapját.

Az SZSZB, HVB, OEVB és TVB tagjának tiszteletdíja – az NVB tagja esetében is – önálló tevékenységből származó jövedelem, melynek 90 %-a után 15 %-os szja fizetési kötelezettségük van, és járulékmentesek.

A választási feladatok ellátásáért tehát jelenleg 3 különböző módon kerül személyi juttatás kifizetésre, eltérő közterhekkel. Javasoljuk a kifizetések jogcímeinek és terheinek egységesítését.

16. Címnyilvántartási moratórium megszüntetése a körzetesítésnél

Mivel a lakcím ellenőrzésére már nem kerül sor a szavazás során, indokolatlanná vált a címnyilvántartás – bizonyos élethelyzetekben a polgárok életét megnehezítő – befagyasztása a választás kitűzésétől.

17. Névjegyzék

17.1. Szavazóköri névjegyzék előállítása

A szavazóköri névjegyzék előállításának időpontjával kapcsolatos határidők jelenleg nem állnak összhangban egymással, ezért azok harmonizálása szükséges (a Ve. 101. § (1) bekezdése szerint a szavazást megelőző 69. naptól kell hozzáférhetővé tenni a szavazóköri névjegyzéket a HVI-k számára, a 102. § (2) bekezdés szerint a választás kitűzésének napját követő naptól szerepelnek a szavazóköri névjegyzéken a később nagykorúvá váló személyek, a 118. § (1) bekezdése szerint pedig a választás kitűzésétől tekinthető meg a névjegyzék a HVI-ben).

17.2. A levélben szavazók névjegyzékének előállítása

A levélben szavazók névjegyzéke kapcsán visszatérően felmerült a kérdés: mikortól „létezik” a levélben szavazók névjegyzéke jogi értelemben. Javasoljuk ennek egyértelmű meghatározását, a szavazóköri névjegyzékkel összhangban.

17.3. A névjegyzéki kérelem benyújtásának kezdete

Az értesítő-állomány leválogatását követően, de még az értesítő kézbesítése előtt beadott névjegyzéki kérelem esetén a kérelem elbírálásáról azonnal határozatot kap az érintett, de – az akkor már nem aktuális állapotot tartalmazó – értesítőt később kapja kézhez, ami megtéveszthet a választópolgárt. Javasoljuk, hogy szavazóköri névjegyzéki kérelmet csak az értesítők kézbesítése után lehessen benyújtani.

17.4. Külképviseleti névjegyzékről lejelentkezés

A KÜVI névjegyzékről történő lejelentkezés határidejét – az egységes eljárás és a választópolgárok számára biztosított áttekinthetőség érdekében – indokolt összhangba hozni az átjelentkezés visszavonásának és más névjegyzéki kérelmek benyújtásának határidejével, azaz a -4. nap helyett a -3. napig legyen rá mód.

17.5. Külképviseleti névjegyzék aktualizálása lakcímváltozáskor

A külképviseleten szavazó választópolgár a magyarországi lakcíme szerinti egyéni szavazólapon szavaz az országgyűlési választáson. A hatályos szabályok szerint azonban a szavazást megelőző 7. nap utáni lakcímváltozást már nem kell érvényesíteni a külképviseleti névjegyzéken.
A szavazólapok kiküldése a külképviseletekre a -6. napon kezdődik, ezért a szavazólap-logisztika pontossága érdekében javasoljuk, hogy a -9. napig bekövetkezett lakcímváltozásokat kelljen figyelembe venni a külképviseleti szavazásnál. Ez a határidő összhangban lenne más névjegyzéki határidőkkel is (átjelentkezés, külképviseleti névjegyzékbe vétel).

17.6. Regisztráció határideje

Jelenleg a szavazólap elkészítését követően haladéktalanul megkezdődik a levélszavazási csomagok kipostázása, illetve az ehhez szükséges adatleválogatás. Mivel azonban a regisztráció határideje ennél későbbre, a szavazást megelőző 25. napra esik, még egy leválogatásra van szükség. Ha azonban ebben az időszakban szavazólap-kézbesítési címet módosít a választópolgár, akkor előfordulhat, hogy néhány esetben két címre is kiküldjük a szavazási levélcsomagot. Ezért javasoljuk a regisztráció határidejének előrébb hozását a -30. napra, így csak egyszeri leválogatásra lenne szükség.

17.7. SZSZB-tag és jegyzőkönyvvezető áttételének határideje

Jelenleg nincs meghatározva, hogy az SZSZB tagja és a jegyzőkönyvvezető meddig kérheti áttételét annak a szavazókörnek a névjegyzékében, ahol a szavazás napján dolgozik. Javasoljuk, hogy a névjegyzékzárásig, azaz a szavazást megelőző 3. napon 16 óráig legyen erre lehetőség.

17.8. Korábbi kérelemmel ellentétes kérelem

A szavazóköri névjegyzéki kérelmeknél, ha egymás után különböző típusú kérelmeket ad be a választópolgár, akkor a választópolgár érdekében úgy kezeli a választási informatikai szakrendszer, mintha a korábbi kérelmet a választópolgár visszavonná (pl. ha az átjelentkezett választópolgár külképviseleti névjegyzékbevételt kér, akkor nem kell külön visszavonnia az átjelentkezést). Ez az eljárás azonban jogilag nincs alátámasztva a Ve-ben. (A Fővárosi Törvényszék döntése szerint a jelenleg hatályos rendelkezések alapján a mozgóurna kérelem lakóhelyre történő benyújtása nem eredményezheti a korábbi átjelentkezési kérelem visszavonását.) A választópolgárbarát választási ügyintézés érdekében javasoljuk a jelenlegi gyakorlatnak megfelelő szabályozás megalkotását.

17.9. Lakcím elvesztésének esetei

A hatályos Ve. nem kezeli a magyarországi lakcím megszűnésének azt az esetét, ha a választópolgár – lakóhely hiányában – a tartózkodási helye alapján szerepel a névjegyzékben, és ez a tartózkodási hely szűnik meg (akár érvényességének lejártával). Javasoljuk a tartózkodási hely mint lakcím megszűnését is felsorolni a 97. § (3) bekezdésében, mint a névjegyzékből való törlés alapját.

17.10. Névjegyzékzárás

A gyakorlathoz igazodva pontosítani szükséges a névjegyzékzárás folyamatának leírását.

17.11. SZL- és okmányrendszer-hozzáférés

Ne csak automatikus adatátvitel útján legyen hozzáférése az NVI-nek a személyiadat- és lakcímnyilvántartáshoz, illetve a különböző okmánynyilvántartásokhoz, hanem a jogorvoslati ügyek elbírálása miatt közvetlen elektronikus bekérdezési lehetőség is álljon rendelkezésre az egyedi ügyekben. A választási eljárásban irányadó rövid, olykor egy napos határidők nem teszik lehetővé a társszervek megkereséséhez szükséges idő kivárását pl. egy okmány érvényessége vagy egy lakcím fiktiválása kapcsán. A választási tapasztalatok azt mutatják, hogy e bekérdezési lehetőségek nélkül sérülhetnek a választópolgárok jogai, és egyes esetekben alapjoguk gyakorlása is ellehetetlenülhet.

17.12. Választójog igazolása

A Ve. 100. § (2) bekezdés alapján a választópolgárok kérhetik annak igazolását, hogy nem szerepelnek a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartásában. E helyett az igazolás helyett (vagy mellett) olyan igazolás kiadása indokolt, amely azt igazolja, hogy a polgár rendelkezik választójoggal.
Ezzel egy időben javasoljuk, hogy a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvényből kerüljön törlésre az a kinevezési feltétel, amely szerint a végrehajtóvá kinevezés feltétele a választhatóság az országgyűlési választásokon (tekintettel az Alaptörvény 17. módosítására is, valamint arra, hogy ma már más jogszabályban sem jelenik meg ilyen alkalmazási feltétel).

18. Jelölés

18.1. Mandátumkorláttal kapcsolatos technikai módosítás

Az Alaptörvény tizenhetedik módosításával módosult a XXIII. cikk, amely azonban technikailag nem került átvezetésre a Ve. szabályain.

18.2. Jelölő szervezetek folyamatos nyilvántartása

Jelenleg a jelölő szervezetként bejelentkezett szervezetek nyilvántartását minden választás után töröljük, és minden választásra újat hozunk létre, ami a jelölő szervezetek adminisztratív terheit jelentős mértékben növeli. Javasoljuk egy folyamatosan vezetett és aktualizált nyilvántartás létrehozását. Így a jelölő szervezeteknek nem kellene minden egyes választásra külön bejelentkezni (ami az időközi választásokra tekintettel évi több tucat nyilvántartásba vételt is jelenthet), hanem elegendő lenne meghatározott időszakonként (pl. általános választásonként vagy tízévenként) megtenni azt.
A jelölő szervezetek adatait közhiteles (bírósági, a jövőben esetleg egyéb hatósági) nyilvántartás tartalmazza, ahonnan a szükséges adatok átvehetők.
Tekintettel arra, hogy a nyilvántartásba-vétel alapvetően adminisztratív, tömeges feladat, javasoljuk azt – az NVB tehermentesítésére is figyelemmel – az NVI hatáskörébe utalni, az NVB és a Kúria általi jogorvoslati lehetőség fenntartásával.
A választásokon átívelő jelölő szervezeti nyilvántartás esetén a meghatalmazott személyek is legyenek választásokon átívelőek.

A választásonkénti nyilvántartásba vétel esetén
- a jelölő szervezetek nyilvántartásba vételét indokolt időkorlátok közé szorítani az alábbiak szerint:
  -69 – 65. napig bejelentés,
  -62. napon nyilvántartásba vétel, így egységesen kezelhető a logó, név és rövidített név
  -56. (-55.) jogerős, ha felülvizsgálatra is sor kerül;
- a jelölő szervezet bejelentésének kezdetét a "szavazás napját megelőző 69. napot követően" helyett a „szavazás napját megelőző 68. naptól” szövegezéssel (Ve. 119. § (1) bek.) indokolt

megfogalmazni, és érdemes lenne arról is rendelkezni, hogy az ezt megelőző benyújtást el kell utasítani.

18.3. Nemzetiségi névjegyzék kiadása

Az ajánlóív átadásánál teljesítendő nemzetiségi adatszolgáltatásra (amely valamennyi nemzetiségi választópolgár adatait tartalmazza, a kiadását a választópolgár nem tilthatja meg) csak az ajánlóívek első alkalommal történő kiadásánál kerüljön sor, pótlólagos ajánlóív-igénylésnél ez már szükségtelen.

18.4. Ajánlóívek le nem adása miatti bírság

2018. évet követően a le nem adott ajánlóívek miatti bírság mértéke ajánlóívenként 1 000 Ft-ra csökkent.

Az adóhatóság által foganatosítandó végrehajtási eljárásokról szóló 2017. évi CLIII. törvény (a továbbiakban: Avt.) 106. § (1) bekezdése alapján az adók módjára behajtandó köztartozásnak minősülő fizetési kötelezettséget megállapító, nyilvántartó szerv, illetve a tartozás jogosultja a fizetési határidő lejártát, illetve ha a behajtást kérőt jogszabály valamely eljárási cselekmény foganatosítására kötelezi, ennek eredménytelen megtételét követő 30 nap elteltével megkeresi a hatáskörrel rendelkező illetékes az állami adó- és vámhatóság által kialakított elektronikus úton a hatáskörrel rendelkező illetékes állami adó- és vámhatóságot a behajtás végett, ha a tartozás összege eléri vagy meghaladja a 10 ezer forintot. (törvény ennél alacsonyabb összegű értékhatárt is megállapíthat, de az nem lehet alacsonyabb 5 ezer forintnál).

A 2026. évi OGY képviselő-választás során le nem adott ajánlóívek miatt országosan 71 szervezetnek/jelöltnek összesen 9 657 000,- Ft összegben szabtak ki az OEVB-k bírságot. Az Avt. 106. § (1) bekezdése szerinti a 10 000,-Ft-os NAV végrehajthatósági értékhatárt 27 jelölt, jelölő szervezet esetében (megbírságolt jelöltek 38%) érte csupán el a bírság összege. Behajtási cselekményt 26-tal szemben szükséges és lehetséges foganatosítani 6 659 000 Ft összegben.

Az Európai Parlament tagjainak és a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint a nemzetiségi önkormányzati képviselők 2024-es választása során országosan 1491 db bírságtétel lett kiszabva 9 987 000,- Ft értékben a le nem adott ajánlóívek miatt. Egy bírságtétel átlagos értéke ezek alapján 6 698,- Ft. Az Avt. 106. § (1) bekezdése szerinti a 10 000,-Ft-os NAV végrehajthatósági értékhatárt 78 jelölt, jelölő szervezet esetében (megbírságolt jelöltek 16%) érte csupán el a bírság összege. 400 bírságfizetésre kötelezett (84 %) esetében így végrehajtási cselekmény nem foganatosítható.

Az NVI a bírságok nyilvántartásával, pénzügyi rendszerbe történő integrálásával, végrehajtásra történő átadással, adategyeztetetésekkel, további adminisztrációs feladatokkal kapcsolatos humán erőforrásigénye az általános választások idején legalább 2-3 fő teljes munkaidőben, valamint helyi szinten a választási bizottságok és a választási irodatagok ezzel kapcsolatos munkaterhe és a szakrendszer üzemeltetője részéről call center biztosítása. Emellett a választási szakrendszerben a bírságot érintő modulok üzemeltetése, fejlesztése jelentős, a bírságbevételhez képest aránytalan kiadásokkal jár. Míg a bírság bevételek időszakosak, az üzemeltetési kiadások folyamatosak.

A bírságok behajtási költsége – figyelembe véve a le nem adott ajánlóívek miatti alacsony bírságtételeket – legtöbb esetben jelentősen meghaladja a behajtandó követelés összegét. A le nem adott ajánlóívek miatti 1000 Ft-os bírságtétel kiszabása nem éri el a kívánt hatást, kisebb mennyiségű ajánlóív esetében nem elegendő ösztönzőerő, hogy leadják az ajánlóívet.

Fenti érvek és a költség-haszon elv alapján javasoljuk

- a bírság összegének új meghatározása: 10 000 forint alap + be nem nyújtott ívenkét további 1000 ft.
- a választásokon és a népszavazásokon azonos bírságtételek alkalmazása
- a bírságot ne a választási bizottság, hanem az iroda szabja ki, hiszen technikai jellegű, mérlegelést nem igénylő döntésről van szó.

18.5. Üres ajánlóívek leadása munkanapon

A hatályos rendelkezések szerint nem szabható ki bírság a jelöltállítási határidőben le nem adott az üres ajánlóívek után, ha azokat a határidőt követő napon leadják. Mivel ez a nap országgyűlési

választás esetén szombatra esik, javasoljuk, hogy a határidő elteltét követő munkanapban állapítsa meg a Ve. a bírságmentes időszakot, így a jelölteknek, jelölő szervezeteknek több idejük lenne az ívek összegyűjtésére, és a választási irodáknak nem kellene ügyeletet tartaniuk a szombati napon.

18.6. Másolt ajánlások kezelése

A Ve.-ben – az Nsztv.-hez hasonlóan – indokolt rögzíteni, hogy az ajánlóívek másolása tilos.

18.7. Ajánlásellenőrzés

A kialakult gyakorlat szerint a jelölt / jelölő szervezet a saját ajánlásai ellenőrzésének eredményét megismerheti, és a jogorvoslati joga gyakorlása érdekében az ívekbe betekinthet.
A betekintés jogát és módját a Ve. nem tartalmazza, ezért indokolt azt kodifikálni.

18.8. Szuverenitásvédelmi nyilatkozat megtételének időpontja

A hatályos szabályozás szerint a jelöltnek a bejelentésekor kell megtennie a nyilatkozatot.
Ugyanakkor az egyéni jelöltek esetében a jelölési eljárás jóval korábban, az ajánlóívek igénylésekor indul. Esetükben indokolt lenne már e fázisban, az ajánlóív igénylésekor előre megtenni a nyilatkozatot (amely azonban továbbra sem vonatkozna az aláírásgyűjtés időszakára.
Ez a módosítás az adminisztrációs terheket is csökkentené, mivel a jelöltként indulni szándékozó választópolgárnak az ajánlóív igénylésekor kell különböző nyilatkozatokat megtennie (az A jelű nyomtatvány kitöltésével, amelynek része lehetne a szuverenitásvédelmi nyilatkozat is), míg a jelölt bejelentéséhez nincs szükség semmilyen nyomtatványra, és a gyakorlatban problémát okoz a nyilatkozat beszerzése.

18.9. Jelölt kiesése

Javasoljuk, hogy a mandátumigazolás előtti lemondás alakilag egyezzen meg a 137. § szerinti lemondással.
A listás jelölti státuszról való lemondás lehetősége a szavazás lezárultát követően az eredménymegállapító határozat meghozataláig ismét nyíljon meg. Az ebben az időszakban történő lemondás esetén a listán soron következő jelöltnek adja ki a mandátumot a választási bizottság, míg a bizottság eredménymegállapító döntésének meghozatalát követő lemondás esetén a jelölő szervezet nevezheti meg a mandátumot szerző jelöltet.

19. Kampány

19.1. Médiaszolgáltatás és esélyegyenlőség

Esélyegyenlőség, kiegyensúlyozottság fogalmának meghatározása a többségében közpénzből működő sajtótermék, médiaszolgáltatás, valamint azok honlapja, közösségi oldala vonatkozásában.

19.2. Kiegyensúlyozottság a médiaszolgáltató közösségi oldalán

A 2026-os országgyűlési választási kampány során felmerült jogvita kapcsán mind az NVB, mind a Kúria több döntésében is (pl. 72/2026. (II.25.) számú NVB határozat, ill., Kvk.I.39.063/2026/3. számú kúriai végzés) rögzítette, hogy a közszolgálati médiaszolgáltató által szerkesztett közösségi oldalon is be kell tartani a jelöltek, jelölő szervezetek közötti esélyegyenlőség követelményét. A jogkereső közönség számára jelentős egyszerűsítést jelent, ha ez a követelmény a Ve. szövegéből egyértelműen kiderül.
Emellett a Kúria kezdetben ingadozó, de később már rögzült gyakorlata (pl. Kvk.VI.39.061/2026/4. Kvk.III.39.070/2026/3. Kvk.V.39.097/2026/4. számú végzések) a közszolgálati médiaszolgáltatónak az esélyegyenlőség alapelve megsértésével kapcsolatos bizonyítékok szolgáltatásának módjára szintén olyan követelmény, amelynek a jogszabályból való egyértelmű megismerhetősége a jogkereső polgárok részéről indokolt elvárás lehet.

19.3. Kampányajándékok

Jelenleg nincs szabályozás a választási kampányban a választópolgárok számára adott juttatások megengedhető mértékére vonatkozóan. Javasoljuk e témakör szabályozását.

19.4. Adatszolgáltatás

A jelöltek, jelölő szervezetek adatszolgáltatási díj ellenében kikérhetik a választópolgárok adatait a kampányban történő felhasználás céljából. A választás napján meg kell semmisíteniük ezen adatokat, és a megsemmisítésről jegyzőkönyvet kell készíteni és benyújtani a választási irodához. Ez azonban a legritkább esetben történik meg.
Ezért javasoljuk

- „A" megszüntetni a kampánycélú adatszolgáltatás lehetőségét, vagy
- „B" hivatalbóli bírság kiszabását, ha határidőben nem adják le a megsemmisítési jegyzőkönyvet (de ez nem akadályozza meg, hogy a megsemmisítés előtt lemásolják az adatbázist).

20. Szavazás

20.1. Levélben szavazás

A levélben szavazásra a következő, megfelelő garanciákat tartalmazó, a választások tisztaságát szem előtt tartó eljárásrendet javasoljuk:
Minden magyarországi választópolgárnak automatikusan létrehozunk egy személyes fiókot az elektronikus ügyintézési felületen, a külhoni választópolgároknak ezt kérniük kell (regisztráció). A személyes fiók elérése, valamint a regisztráció KAÜ-s azonosítással (DÁP vagy Ügyfélkapu+) elérhető. (Ez a felület nemcsak a levélszavazáshoz, hanem mindenféle választási ügyintézéshez – mozgóurnakérelemtől az adatletiltásig – használható)
Annak érdekében, hogy a névjegyzékben a halottak számát a minimálisra csökkentsük, minden választás előtt újból kérnie kell a választópolgárnak a levélben szavazást.
Aki kérte a levélben szavazást, annak egy egyedi szavazási kódot generálunk.
A levélcsomagban a választópolgár megszemélyesített (nevet, születési időt és egyedi vonalkódot tartalmazó) azonosító kártyát kap a szavazólap és a borítékok mellett.
A szavazás során a választópolgár a kiküldött azonosító kártyára ráírja az online elérhető vagy bármelyik választási irodában személyesen megtudakolható szavazási kódját, és aláírja. A szavazólapot a jelenlegi kétborítékos rendszerben kell visszaküldeni az azonosító kártyával együtt.
A visszaérkezett csomag ellenőrzésekor az azonosító kártyán lévő vonalkód beolvasásakor megmutatja az NVR a választópolgár adatait és a választópolgárhoz tartozó szavazási kódot. Ha az azonosító kártyán a választópolgár által feltüntetett kód megegyezik a névjegyzékben nyilvántartott kóddal, akkor érvényes a szavazási iratcsomag (feltéve, hogy az egyéb feltételeknek – aláírás, zárt borítékok stb. – megfelel).
A javasolt konkrét eljárás röviden – a változásokra fókuszálva – a következő:

- regisztráció
  - aki már szerepel a központi névjegyzékben, az az elektronikus ügyintézési felületen (vagy HVI-ben, KÜVI-n személyesen vagy kézbesítési meghatalmazott útján) kérheti a levélcsomagot minden választás előtt, a kitűzéstől a -30. napig – ekkor szavazási kódot generálunk számára, amit az elektronikus ügyintézési felületen bármikor elér, vagy bármely HVI-ben vagy KÜVI-n – kizárólag személyesen – megkaphat
  - aki nem szerepel a központi névjegyzékben és ezért nincs fiókja az elektronikus ügyintézési felületen, az először regisztrál (szintén az elektronikus ügyintézési felületen, HVI-ben vagy KÜVI-n)
- levélcsomag kézbesítése
  - postai úton, könyvelt küldeményként megkapja vagy bármely KÜVI-n / OEVI-ben személyesen átveheti a levélcsomagot (szavazólapot, kisborítékot, válaszborítékot), benne a megszemélyesített (név, születési idő, egyedi vonalkód) azonosító kártyát,
  - pótcsomagot KÜVI-tól és OEVI-től lehet kérni személyesen
- szavazás

    - a választópolgár az azonosító kártyára ráírja a szavazási kódját, és aláírja
    - a kitöltött szavazólapot a kis borítékba zárja, amelyet az azonosító kártyával együtt a nyitásjelző lezárással ellátott biztonsági válaszborítékba helyez
- visszaküldés
    - a válaszborítékot
        - postára adja vagy
        - személyesen vagy kézbesítési meghatalmazott útján leadja a KÜVI-n vagy OEVI-ben vagy
        - beteszi egy másik borítékba, amelyet a KÜVI-re címezve postai úton küld meg
- továbbítás
    - a KÜVI-n és az OEVI-ben leadott válaszborítékokat az NVI-hez kell szállítani
- ellenőrzés, számolás:
    - NVI ellenőriz és számol;
    - ha felnyitották a külső borítékot, érvénytelen
    - a vonalkód alapján előkeressük a választópolgár adatait a levélben szavazók névjegyzékén, és ellenőrizzük a szavazási kód egyezőségét (jelentősen gyorsabb és egyértelműbb, mint a jelenlegi – személyes adatok egyezőségének vizsgálatát jelentő – eljárás)

20.2. Honosítási okirat kivezetése a levélszavazás azonosító nyilatkozatáról

Az azonosító nyilatkozatok ellenőrzését késleltette a honosítási okiratok tényleges vizsgálata és az okiratok külső, más szerv (Budapest Főváros Kormányhivatala) közreműködését igénylő ellenőrzése.
A 2026. évi országgyűlési választáson összesen 6009 fő élt ezzel a lehetőséggel. A tapasztaltok szerint valamennyi honosítási okiratszámot megadó választópolgár rendelkezett személyi azonosítóval is. A személyi azonosító megadása a nyilatkozatoknál a leggyorsabb ellenőrzési módot eredményezte, ezért megfontolandó, hogy a jövőben kell-e biztosítani a honosítási okirat megadásának lehetőségét a nyilatkozaton.

20.3. Időközi nemzetiségi választáson a szavazás helye

Egy napon tartott időközi helyi önkormányzati és időközi nemzetiségi önkormányzati választás esetén a jelenlegi szabályozás szerint csak az egész településre kiterjedő helyi önkormányzati választás esetén szavazhatnak a nemzetiségi választópolgárok ugyanazon szavazóhelyiségben, mint ahol az önkormányzati választáson szavaznak. Indokolt ezt más, az egész településre kiterjedő választással, népszavazással azonos napon tartott nemzetiségi választáson is lehetővé tenni.

20.4. KÜVI szavazás helye

- Szabályozni szükséges, ki és milyen módon határozza meg, hol működik ténylegesen KÜVI (pl. háborús helyzet esetén ki dönt arról, hogy adott külképviseleten megtartható-e a szavazás).
- Egy adott külképviseleten szükség esetén több helyiségben is lebonyolítható legyen a KÜVI szavazás.

20.5. Jelölt / lista lehúzása a szavazólapról

A Ve. a kiesett jelölt vagy lista szavazólapról való lehúzása tekintetében előírja, hogy ha az utolsó 2 hétben történik a kiesés, és a szavazólapokat már előállították, akkor nem nyomtatjuk újra a szavazólapokat, hanem ki kell húzni a kiesett jelöltet.
Javasoljuk a 14 napra vonatkozó fordulat törlését a jogszabályból, hiszen ezt megelőzően is előállításra kerülnek szavazólapok.

20.6. Szavazólap mérete

Sok jelölt esetén a szavazólap a 2x4 cm-es logókkal kezelhetetlen méretű lehet, ezért célszerű a logók tekintetében rugalmasságot biztosítani, és csak az azok elhelyezésére szolgáló terület arányait meghatározni.

20.7. Ellenőrző lap megszüntetése

Javasoljuk az ellenőrző lap intézményének megszüntetését a mozgóurnák és a külképviseleti urnák tekintetében is, mert nem ad érdemben több hitelességi garanciát, mint az urnazáró plombák egyezősége.

20.8. SZSZB munkájának segítésére a jegyzőkönyvvezető bevonása

A választás folyamatos lebonyolítása érdekében (pl. ha a bizottsági tagok száma jelentősen – időlegesen akár 3 fő alá – csökken, vagy ha feltorlódnak a választópolgárok) indokolt, hogy kivételesen, a bizottsági elnök felkérésére a jegyzőkönyvvezető is elláthasson olyan feladatokat, amelyeket alapesetben a bizottsági tagok végeznek.

20.9. „Segítők" problémája

- A választások tisztaságát súlyosan sérti, hogy egyes esetekben az SZSZB delegált tagjai úgynevezett „segítőként" ellenőrzik, hogy a választópolgár a „megfelelő" jelöltre adja szavazatát (lásd Tiszabura). Indokolt lehet a szavazóhelyiségben az SZSZB által nyújtott szavazási segítség körében a delegált tagokat kizárni (mozgóurnás szavazásnál ez nem megoldható).
- Az ápoló-gondozó otthonoknál, bentlakásos szociális intézményeknél, nyugdíjas otthonoknál, kórházaknál a mozgóurnás szavazáshoz segítséget az ápolásért, gondozásért felelős személy – a függőségi viszony miatt – ne nyújthasson, azt kizárólag egyéb segítő vagy az SZSZB két tagja tehesse meg.

20.10. Szavazási boríték teljes elhagyása

Javasoljuk a szavazólap elhelyezésére szolgáló fehér boríték teljes elhagyását, kérésre se kelljen adni a választópolgárnak.
A szavazás titkossága enélkül is garantálható (ezért nem kötelező a használata), másrész jelentős költséggel jár a 8 millió boríték biztosítása a szavazókörökben (nem tudhatjuk, hogy hányan fogják kérni, így a névjegyzékben lévők számának megfelelő mennyiségben kell a szavazóhelyiségekbe szállítani). A levélben, átjelentkezéssel és külképviseleten történő szavazás esetében megmarad a kötelező borítékhasználat.

20.11. Szavazás több asztalnál, alszavazókörben

- Névjegyzéket több részre bontani jelenleg – a Ve. 257/A. § (1) bekezdéséből következően – jogszerűen csak az átjelentkezéssel szavazásra kijelölt szavazókörben lehet. Érdemes megfontolni, hogy a névjegyzéket minden szavazókörben több részre lehessen osztani, ha a szavazókörben névjegyzéken szereplők száma meghaladja a 800 főt. E megoldás gyorsabb szavaztatást tenne lehetővé.
- Az átjelentkezős szavazókörben, amikor a Ve. 257/A. § a) pontja szerint a szavaztatás egy szavazóhelyiségben több külön helyszínen történik, nemcsak a Ve. 176-179. §-ban foglalt eljárási cselekményeket kellene a külön helyszínekhez rendelni, hanem bizonyos döntéseket is, például a mozgóurnakérelmek elutasítását (hiszen az adott helyszínen lévő névjegyzékrészt érinti), mivel egy-egy SZSZB döntést nagyon hosszadalmas napközben egyeztetni az akár 76 fős SZSZB-vel.
- A Ve. 257/B. § (1) bekezdésben szereplő fordulat („A szavazatszedő albizottság elnöke a szavazatszámláló bizottság elnöke, elnökhelyettese, a többi albizottságban a választott tagok által maguk közül megválasztott tag.") megszövegezése nem egyértelmű, a szabályozási tartalom egyértelmű értelmezhetősége kizárólag a Ve. Nagykommentárjának a Ve. 39. §-ához fűzött magyarázatával lehetséges.
- A külön helyszíneket, illetve az alszavazóköröket úgy kell kialakítani, hogy a névjegyzékben lévő választópolgárok száma az egyes helyszíneken, illetve alszavazókörökben ne haladja meg a nyolcszázat. A névjegyzék ésszerű bontása azonban bizonyos esetekben a megadott maximális létszám miatt nem tud érvényesülni. Javasoljuk a létszámkorlát rugalmasabb megfogalmazását, pl. 800, de legfeljebb 1000.

20.12. Átjelentkezéssel leadott szavazatok csomagolása

Az átjelentkezéssel leadott szavazatok száma jelentős lehet, így azok nem minden esetben csomagolhatók borítékba. A választási szervek ilyenkor dobozt használnak. E gyakorlatot szükséges megjeleníteni a Ve.-ben.

21. Szavazatszámlálás

21.1. Átjelentkezők szavazatainak megszámlálása

Az átjelentkezők és a külképviseleten szavazók szavazatainak megszámlálására kijelölt szavazókört az OEVI vezetője jelölje ki a választás kitűzéséig.

21.2. Megismételt szavazás a számlálós szavazókörben

Az országgyűlési választáson OEVK-nként egy külön kijelölt szavazókörben a helyben leadott szavazatokhoz hozzákeverik a külképviseleteken és az átjelentkezéssel leadott szavazatokat is, és azokat együtt számolják meg. Ha a szavazóhelyiségben elkövetett törvénysértés miatt a szavazást megismételtetik egy ilyen szavazókörben, akkor a hatályos szabályozás alapján sérülne azon választópolgárok választójoga, akik külföldön vagy átjelentkezéssel adták le szavazatukat, és az ismételt szavazásra nem tudnak hazautazni.
Ezért azt javasoljuk, hogy az ilyen szavazókörökben a külképviseleti szavazatokat és az átjelentkezők szavazatait csak akkor keverjék össze a helyben leadott szavazatokkal, ha a szavazásnapi tevékenységgel kapcsolatos jogorvoslatok már jogerősen el vannak bírálva.

21.3. Újraszámlálás

- Országgyűlési választáson az átjelentkezéssel és külképviseleten szavazók szavazatai nagymértékben befolyásolhatják a szavazás napját követően kialakuló részeredményt.
  Ezért országgyűlési választáson csak az összes szavazat (átjelentkezős + KÜVI is) megszámlálása után kelljen vizsgálni a szavazatkülönbséget, és kerülhessen sor kis különbség miatti újraszámlálásra.
  Egy nap alatt nem lehetséges elvégezni az újraszámlálást, ezért 2 napot szükséges rá biztosítani.
- Az önkormányzati és nemzetiségi választásokon (a szavazategyenlőségen kívül) akkor kell újraszámlálást tartani, ha az összes szavazat 0,5%-ánál kisebb a különbség két jelölt között. E szabályozás következménye, hogy ha a szavazók száma kevesebb mint 200, akkor csak szavazategyenlőség esetén kerül sor újraszámlálásra, abban az esetben azonban nem, ha a szavazatkülönbség csak 1.
  Javasoljuk, hogy akkor is minden esetben újra kelljen számlálni a szavazatokat, ha a jelöltek közötti szavazatkülönbség csak 1.

21.4. Szavazási irat érvénytelensége

Terminológiai pontosítást javasolunk a Ve. 289. § (5) bekezdésében, ahol a válaszboríték érvényessége helyett a szavazási irat érvényességét kell megfogalmazni.

22. Az eredmény megállapítása

Területi részeredmény megszüntetése az országgyűlési választáson

Az országos listás választás területi részeredményének megállapítása joghatással nem járó közbenső adminisztratív cselekmény, megtartása nem indokolt.
Javasoljuk, hogy az NVB a szavazóköri jegyzőkönyvek (+ levélszavazás eredménye) alapján állapítsa meg az országos listás választás eredményét.

23. Jogorvoslat

23.1. Jogorvoslat benyújtása

- Javasoljuk a jogorvoslati kérelem elektronikus úton történő benyújtásának intézményesítését, a papír alapú benyújtás megtartása mellett.
- A jogalkalmazás eddig is lehetőséget biztosított a fellebbezés e-mail útján keresztüli benyújtására, ugyanis az ilyen formában benyújtott fellebbezést „írásban előterjesztettnek" tekintette. Javasoljuk a jelenlegi gyakorlat átültetését a jogszabályba.
- Javasoljuk, hogy a személyi azonosítót ne kelljen megadni elektronikusan azonosított úton benyújtott jogorvoslati kérelem esetén.
- A bírósági jogorvoslati kérelem elektronikus benyújtása jelenleg csak minősített aláírással lehetséges. Jogi képviselőknek van minősített aláírásuk, viszont a saját ügyükben eljáró – jogi szakvizsgával rendelkező – személyeknek általában nincs, esetükben a DÁP vagy Ügyfélkapu+ azonosítás lehetővé tétele indokolt.

23.2. Kifogás áttétele választási időszakon kívül

Mivel választási időszakon kívül a Ve. 214. § szerint a kifogás elbírálására 15 napos határidő áll rendelkezésre (3 nap helyett), a kifogás áttételére is indokolt olyan, reális határidőt megállapítani (az egy napos határidő helyett), ami nem igényli a választási iroda és bizottság folyamatos készenlétét, pl. a kifogások fogadására szolgáló elektronikus levélcím folyamatos ellenőrzését.

23.3. Felülvizsgálati kérelem elektronikus felterjesztése

A választási irodák elektronikus úton legyenek kötelesek felterjeszteni a felülvizsgálati kérelmeket a Kúriához, illetve a névjegyzéki ügyben hozott döntés elleni fellebbezést a Törvényszékhez (Ve. és Nsztv.).

23.4. Alkotmányjogi panasz benyújtása

Alkotmányjogi panasz benyújtása a Kúriához történjen, ne közvetlenül az AB-hoz (Ve. 233. § (1) bekezdés átfogalmazása).
Névjegyzéki ügyben a felterjesztés a törvényszékhez történjen.
A bíróság alkotmányjogi panasz beérkezése esetén tájékoztassa a benyújtás tényéről az illetékes választási irodát.

23.5. Bizonyítékok

Javasoljuk a bizonyíték fogalmának részletezését:
- állított jogsértésenként értelmezendő,
- elfogadható az olyan adott tényálláshoz kapcsolódó link is, amely elérhetőségen a konkrét kifogásolt tartalom közvetlenül elérhető (nem a teljes facebook oldalt kell megjelölni, hanem a panaszolt bejegyzést).

23.6. Közösségimédia-kampány jogorvoslati fóruma

A közösségimédia-felületeken megvalósuló kampánytevékenység sajátossága, hogy annak területi kötődése sok esetben nehezen meghatározható, a közzétett tartalmak pedig egyidejűleg több választókerületet, illetve akár az ország teljes választópolgári körét is érinthetik. Ebből adódóan a helyi választási bizottságok számára gyakran nehézséget jelent annak megítélése, hogy az adott ügy elbírálása mely választási szerv hatáskörébe tartozik, illetve milyen területi érintettség állapítható meg.
Javasoljuk, hogy ha kizárólag egy választási bizottság illetékességébe tartozó egy vagy több egyéni jelöltet érint a tevékenység, akkor a nyilvántartásba vételére illetékes választási bizottság járjon el, míg a több bizottsághoz tartozó több jelöltet érintő és minden más ügyben az NVB.

23.7. Médiajogorvoslat jogorvoslati fóruma

Javasoljuk, hogy az internetes sajtótermékek vonatkozásában előterjesztett kifogásokat a médiatartalom-szolgáltató székhelye szerint illetékes OEVB bírálja el.

23.8. Országgyűlési választás jogorvoslati fórumai

Javasoljuk

- a Ve. 297. § (1) bekezdés c) pontja szerinti másodfokú hatáskör átadását a TVB-k részére,
- az OEVB hatáskörének kiegészítését az országos listás választáshoz kapcsolódó, kizárólag az OEVB illetékességi területét érintő kifogások elbírálásával.

23.9. A központi névjegyzéki jogorvoslat benyújtási határideje

Központi névjegyzéki döntéseknél is javasolt bevezetni a fellebbezési határidő differenciálását kézbesítési módok szerint (e-mailes, tárhelyes kézbesítésnél felesleges a 30 nap).

23.10. A névjegyzéki jogorvoslat elbírálási határideje

A Ve. 236. § (5) bekezdés b) pont bb) alpontja nincs összhangban a 235. § (2) bekezdés c) pontjával. A fellebbezésről való döntésre rendelkezésre álló idő attól függ, hogy az érint-e szavazóköri névjegyzéket vagy a levélben szavazók névjegyzékét. Annak meghatározása, hogy mi érinti a levélben szavazók névjegyzékét a gyakorlatban nehezen eldönthető volt névjegyzékbevételi kérelmek esetén. Ezért érdemesebb volna a kitűzéshez (kitűzés előtt/után) kötni a határidő hosszát.
Javasoljuk továbbá a Ve. 236. § (5) bekezdés b) pont ba) és bb) alpont szerinti megkülönböztetés eltörlését, azaz a -25. napos határidő eltörlését, és egységesen a beérkezést követő második munkanapon (de nem később, mint a -2. napon 15 óráig) döntsön a választási iroda a fellebbezésről, ha az szavazóköri névjegyzéket vagy a levélben szavazók névjegyzékét érinti.

23.11. Névjegyzéki végzés közlése

Nóvumként szükséges az e-mailes kézbesítés rögzítése, ugyanis míg a választási iroda a 13/E. § (2) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján elektronikus levelezési címre joghatályosan közöl, addig a – fellebbezési eljárásban eljáró –Fővárosi Törvényszékre [Ve.-ben rögzített eltérő szabály hiányában] nem a Ve. szabályai, hanem a mögöttesen alkalmazandó polgári perrendtartási szabályok alkalmazandók. A különbségtétel a speciális eljárásra figyelemmel indokolatlan, valamint a kérelmező számára sérelmes. Ugyanis a Pp. nem tekinti közöltnek a bírósági döntés elektronikus értesítési címre történő megküldését, így ennek hiányában – főszabály szerint – jelenleg postai úton kézbesít a bíróság, amely a rövid határidőkre tekintettel a kérelmező számára hátrányos [a döntésről késve értesül, főleg, ha külföldi címre kézbesít a bíróság]. (Ezen körülményre figyelemmel az utóbbi időben egyre több bíró tájékoztató jelleggel megküldte a kérelmezett e-mail címére is a döntést.) A fentieken túl költséghatékonysági okok is szólnak a rendelkezés rögzítése mellett.
Szükségtelen a 238. §-ban rögzített kitétel, ugyanis a bíróság döntését a Nemzeti Választási Irodának mint kérelmezettnek valamennyi eljárásban hivatali kapujára megküldi.

23.12. Eredmény elleni jogorvoslati rendszer tisztázása

Gyakran előfordul, hogy a választás eredménye már jogerőre emelkedik (mert nincs vagy gyorsabban lefut az eredmény elleni jogorvoslat), de a szavazóhelyiségben elkövetett vagy egyéb törvénysértés miatt a szavazás megismétlésére kerül sor.
Ugyancsak probléma, hogy nem egységes a joggyakorlat abban, hogy milyen jogsértés esetén milyen jogorvoslattal lehet élni, és melyiknek milyen jogkövetkezménye lehet a szavazás megismétlése vagy az eredmény megváltoztatása tekintetében.
A párhuzamosságok kiküszöbölése, továbbá a fenti anomáliák miatt indokolt a jogorvoslati rendszer újraszabályozása az eredmény elleni és az egyéb jogorvoslatok témakörében.
Javasoljuk, hogy szűnjenek meg a párhuzamosan futó jogorvoslati eljárások, és egyértelmű sorrendiség kialakításával, egyutas fórumrendszer keretében történjen a választás eredményére hatással lévő jogorvoslatok elbírálása.

23.13. Mandátum-megüresedés jogorvoslat

Javasoljuk, hogy a mandátum megüresedése esetén a jogorvoslatra rövidebb határidő álljon rendelkezésre: 1 nap a jogorvoslat benyújtására és 1 nap annak elbírálására.

23.14. Szankciók

Az önkéntes jogkövetés, valamint a választási bizottsági döntések végrehajtásának előmozdítása érdekében javasoljuk a jogorvoslati szankciók átgondolását:

- magasabb bírságok,
- képernyő-elsötétítés,
- végrehajtás rendezése (ha a kötelezett nem hajtja végre a határozatot, akkor fel kell szólítani a végrehajtás megtörténtének igazolására, ha nem igazolja, akkor hivatalból bírságot kell kiszabni),
- közösségi média fiók felfüggesztése az NMHH-n keresztül.

24. Záró rendelkezések

Felhatalmazó rendelkezések

- A Kormányhivatalok már nem látnak el választási informatikai feladatokat, az ezzel kapcsolatos felhatalmazó rendelkezések törlendők.
- Javasoljuk, hogy a választás részletszabályai, nyomtatványai ne miniszteri rendeletben kerüljenek meghatározásra, hanem azokról az NVI elnöke rendelkezhessen.
  Ha marad a rendeleti szint, akkor javasoljuk, hogy a választási rendeletek esetében ne legyen kötelező társadalmi egyeztetést tartani, ugyanis a választási eljárás időben korlátozott jellege a lehető leggyorsabb jogalkotást indokolhatja.

A helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról szóló 2010. évi L. törvénnyel kapcsolatos javaslat

25. Időközi választás

Előfordul, hogy egy településen az egyéni listás képviselők száma lecsökken, de a testület még működőképes marad. A hatályos szabályozás szerint időközi választást csak a létszám olyan mértékű csökkenése esetén lehet tartani, amikor már működésképtelen a testület. Ha azonban időközi polgármester-választást tartanak a településen, akkor a testület hosszabb távú működőképességének biztosítása érdekében indokolt előírni a képviselő-testület feltöltését is.

A polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvénnyel kapcsolatos javaslatok

26. Külföldön élő személy halálának bejelentése

A hozzátartozó az elhalálozott, magyar állampolgárságú személy halálának bejelentését online is megtehesse, ne csak személyesen a külképviseleteken (erre van külföldi példa).

27. Lakcím elvesztése esetén települési szintű lakóhely bejegyzése

Lakcím fiktiválása kapcsán javasoljuk, hogy minden ilyen esetben az utolsó érvényes lakcím szerinti település kerüljön bejegyzésre mint települési szintű lakcím. Így a választópolgár fiktiválás esetén nem veszítené el a szavazás lehetőségét. Ugyanez igaz arra az esetre, amikor a tartózkodási helye szűnik meg olyan választópolgárnak, aki nem rendelkezik lakóhellyel.

A nemzetiségek jogairól szóló 1992. évi LXVI. törvénnyel kapcsolatos javaslat

28. A települési nemzetiségi önkormányzati választás kitűzésének feltételei

Indokolt a nemzetiségi önkormányzati választás kitűzésének feltételeinek újragondolása, melynek keretében törölni szükséges a nemzetiségi köznevelési, szakképző intézmény, vagy nemzetiségi nevelésben-oktatásban részt vevő köznevelési intézmény működésére alapozott feltételt, mivel ezen intézmények nyilvántartása nem alkalmas a feltételek fennállásának egzakt megállapítására.

A választási költségek normatíváiról, tételeiről, elszámolási és ellenőrzési rendjéről, valamint a nemzetiségi önkormányzat képviselő-testülete, közgyűlése feloszlásának kimondása, illetve feloszlatása miatt tartandó időközi választás költségei megelőlegezésének részletes szabályairól szóló 11/2025. (IX. 15.) IM rendelettel kapcsolatos javaslatok

29. Normatíva megállapítása a kitűzés előtti időszakra

A választási szervek már a választás kitűzését megelőzően is végeznek feladatokat, ezek fedezetére azonban jelenleg nem tartalmaz normatívát a rendelet.

30. Választási szakirányú képzés költségeinek finanszírozása

A választási igazgatási szakirányú képzés költségeit a hatályos államháztartási szabályok miatt az NVI sem előirányzat-átcsoportosítással nem tudja rendezni, sem átutalással nem tud költségvetési intézménynek (NKE) támogatást kifizetni. Ezért javasoljuk, hogy a költségvetési törvény módosításával az NVI elnöke az egyéb szervek mellett a választási szakirányú képzés lebonyolítását végző felsőoktatási intézménynek is előirányzat-átcsoportosítás eszközölhessen.

31. Képviselő-testület feloszlása miatti időközi választás

Javasoljuk, hogy a képviselő-testület feloszlása miatti időközi önkormányzati választásra irányadó szabályok alkalmazását írja elő a jogszabály arra az esetre is, ha a polgármester megbízatása nem a feloszlás következtében, hanem már a feloszlás kimondását megelőzően megszűnik.

A Ve. 346. § a) pontja alapján kiadott végrehajtási rendeletekkel kapcsolatos javaslat

32. Fénykép

Javasoljuk rögzíteni, hogy a jelölt fotója csak a jelölt képmását tartalmazhatja, egyéb feliratot, logót nem.

A központi névjegyzék, valamint egyéb választási nyilvántartások vezetéséről szóló 17/2013. (VII. 17.) KIM rendelettel kapcsolatos javaslat

33. Regisztráltak tájékoztatása

- Aki rendelkezik tárhellyel, annak tárhelyre küldjük a regisztrációval, szavazással kapcsolatos tájékoztatást, ne levélben.

- Kettős állampolgárságot tiltó országokba ne kelljen levélben tájékoztató küldeményeket küldeni levélszavazásról, személyes átvételről, mert nincs realitása, hogy azokat a külképviselet eljuttassa a címzettekhez. Számukra kizárólag elektronikus tájékoztatást küldjünk.

A szakképzésről szóló
2019. évi LXXX. törvénnyel kapcsolatos javaslat

34. Iskolai kampánytilalom

A szakképzési és a köznevelési törvény eltérően fogalmazza meg az iskolai kampánytilalmat, ennek egységesítése érdekében szükséges a szakképzési törvényben is a köznevelési törvény szabályozásának átvétele.